UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Nonagesimusprimus ar. de vita co[n]templatiua. Duodecim sunt in q[ui]bus excellit vita contemplatiua actiua[m]. Circa que versari debeat contemplatio. De quatuor speciebus contemplationis. Differunt ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

diuerſa eſt a donoītellect⁹. Differt etiā ī h̄ ſapiētia a dono
intellectus.ſcʒ quia ſapiētia veritati tm̄ contēplande in/
tendit. Intellectus vero nō modo de eternis eſt:ſed etiaʒ
de rebus viſibilib⁹ ⁊ ſpūalibus tēporaliter exortis. Intel
lectu intelligibilia tm̄ capimus. vt angelos/ v̄tutes/ ani/
mas. Sapientia vero nō modo ſupiora capim⁹:ſed etiaʒ
incognitis delectamur. Cognitio que habet̄ per donum
intellectus eſt q̄ſi per viſum. Cognitio v̄o que habet̄ per
donū ſapientie eſt quaſi per guſtū.pſ̄.xxxiij. Guſtate ⁊ vi
dete q̄m ſuauis eſt dn̄s. Donū ſapiētie tranquillat mentē
⁊ reficit per paceʒ quā efficit.gloſ.ſup Matth.v. In ſepti
mo gradu eſt ſapientia.i.cōtemplatio veritatis pacificās
totum hoiem. Grego. Ab intellectu aſcēditur ad ſapiētiā
vt hoc qđ acute intellectus inuenit:ſapientia mature diſ/
ponat. Auguſt. Cum ad ſapientiā in finem peruentū fue/
rit iam requieſcit̄:propter hoc ſeptimo loco ponitur ſicut
beati pacifici Matth.v. Greg. Illa ſapiētia clara eſt que
non verbis volat:ſed que v̄tutibus cōſtat. Bern. Hec eſt
vera ſapientia:ſi obedientia mortificat propriā volunta/
tem:ſi cōtinentia amputat voluptatē:ſi patientia mode/
ſtiam corporalē:ſi paupertas mundialē ſuſtinet egeſtatē.
Nam ſapiētia dei humiliat:nō extollit. Ille vero ſapit: cu
ius animus in chriſto eſt:cuius interior oculus erigit̄ ad
ſuperna. Augu. Nō inuenit locū ſapientia vbi non eſt pa
tientia. De iſta ſapiētia vera q̄ eſt donum: Jaco.iij.in fine.
Que autem deſurſum eſt ſapientia:primum quidem pu/
dica eſt:deinde pacifica:modeſta:ſuaſibilis:bonis cōſen
tiēs:plena mīa ⁊ fructib⁹ bonis:iudicās ſine ſimulatione.

¶ Articulus.xcj.

Hunc dicēdū eſt de
vita contēplatiua quam ſapientia expe/
ritur. Et primo de preeminentia vite cō/
templatiue ad actiuā. Sunt aūt duode/
cim in q̄bus preeminet contemplatiua.

(vite acti/ue pſtat contem/platiua.) Primū quia intēdit meliori ſcʒ deo:quum actiua intēdit
primo. Contēplatiua dicit.pſ̄.lxxij. Mihi aūt adherere
deo bonum eſt. Luce.x. Porro vnuʒ eſt neceſſarium. gloſ.
Bede. Deo ſcilʒ iugiter adherere. Item ibi. Reliquit me
ſolam miniſtrare. Augu. Erat em̄ intenta Maria dulce/
dini v̄bi dn̄i. intenta erat Martha quō paſceret dn̄m. in/
tenta Maria quomodo paſceret̄ a dn̄o. A Martha con/
uiuiū dn̄o parabatur:in cuius cōuiuio iam Maria iocū/
dabat̄. Quū ergo Maria ſuauiter audiret verbum dul/
ciſſimū:et corde intentiſſimo paſceret̄:interpellato dn̄o a
ſorore ſua/quō putamus eam timuiſſe ne diceret ei dn̄s/
Surge:⁊ adiuua ſororē tuā: Mira em̄ ſuauitate teneba
tur.q: profecto maior eſt refectio mentis q̄ȝ ventris. Act.
vj. Non eſt equū nos derelinquere v̄bum dei: ⁊ miniſtra/
re mēſis.ibi gloſ. Quia meliora ſunt fercula mētis q̄ȝ cor/
poris. Item Aug. Preponit̄ aūt vnū multis.nō em̄ a mul
tis vnū:ſed multa ab vno.xxxiij.q.ſi.c.ſi. Unū ſunt pater
⁊ filius ⁊ ſpūs. Ad hoc vnū non nos ꝑducit:niſi multi ha
beam⁹ cor vnū.xij.q.j.c.ij.⁊.c.ſcimus. Et ibi Theophilus.
Uſq; em̄ adeo honorat̄.xxxv.diſt.ſexto die. ⁊.xlij. diſti.c.ij.
hoſpitalitas:donec ad neceſſaria nos attrahit. Quū v̄o
incipit ab vtilioꝛib⁹ impedire:manifeſtū eſt q̄ȝ honorabi/
lior eſt diuinoꝝ auditus. Itē ibi ſuper illud. Maria opti/
mā partē elegit q̄ non auferet̄ ab ea. Augu. Non tu malā:
ſed illa meliorē.vn̄ meliorē: q: non auferet̄ ab ea. a te au/
feretur aliq̄n on⁹ neceſſitatis. Nō em̄ quū veneris ad illā
patriā:inuenies peregrinū quē ſuſcipias hoſpitio. Mat.
xxv.ſed bono tuo auferet̄.vt qđ meli⁹ eſt detur. Tu naui/
gas.illa in portu eſt. Eterna em̄ eſt dulcedo veritatis. In
hac em̄ vita auget̄.in illa ꝑficiet̄.nunq̄ȝ auferet̄. Itē Amb.
Agat erga te ſicut Maria deſideriū ſapiētie.hoc em̄ ma/
ius hoc ꝑfectius opus. Nec miniſterij cura cognitionem
verbi celeſtis auertat.nec arguas eos ⁊ otioſos iudices
quos vides ſapiētie ſtudere. Itē Greg.vj.moraliū. Per
Mariā que v̄ba dn̄i reſidēs audiebat:contēplatiua vita
deſcribitur.per Marthā exterioribus obſequijs occupa
tā/actiua vita ſignat̄.ſed Marthe cura nō reprehenditur:
Marie v̄o laudat̄.q: magna ſunt actiue vite merita: ſed
cōtēplatiue potiora.vn̄ nec auferri vnq̄ȝ Marie pars dr̄.
q: actiue vite opa cū corpore trāſeunt.cōtēplatiue autem
gaudia meli⁹ ex fine ꝯualeſcūt. de hac pſ̄.xxvj. Unā petij
a dn̄o ⁊c. De vtraq; ex̄ de renū.niſi.§. ne putes. de regula
licet.§.illa.xxxvj.diſ.ſiq̄s.xix.q.ij.due.viij.q.j.qui epiſcopa
tum. ⁊c. Iſidorus in lib.differētiarū. Inter actiuā et cōtē
platiuā hec diſtātia eſt. Actiua vita in opib⁹ iuſtitie ⁊ ꝓxi
mi vtilitate v̄ſatur. Contēplatiua aūt ab omni negotio
vacās in ſola dei dilectiōe defigit̄. Una in ope cōuerſatio
nis: altera in cōtemplatione immutabilis veritatis.viij.
q.j.qui ep̄atum. Itē in libro de ſummo bono. Actiua vita
mūdanis rebus bn̄ vtitur. Cōtēplatiua vero mūdo renū
tians ſoli deo viuere delectat̄. Differentiā lati⁹ deſcriptaʒ
per Aug.ſup Joā.xxj.in homi.dicit dn̄s. Petro.inter acti
uā et cōtēplatiuā vitā require in legēda beati Jo.euāge.
et inter alia ibi dicit. Una flagellat̄ malis : ne extollat̄ in
bonis. Altera tāta plenitudine grē caret oī malo : vt ſine
vlla temptatione ſupbie cohereat ſummo bono. Una inter
mala ⁊ bona diſcernit. Altera q̄ bona ſunt/cernit. Una er
go bona eſt:ſed adhuc miſera. Altera melior ⁊ beata . Et
illa ſignificata eſt per apl̄m Petrū. Iſta per Joannē. Et
q̄ȝ vita cōtemplatiua figuret̄ per Joannē euangeliſtā tā/
git gloſ.ſup illud Jo.vlti. Conuerſus Petrus vidit diſci
pulum que diligebat ieſus.et ſeq̄tur in gloſ. Hanc plene
chriſtus diligit ⁊ ſeruat in eternū.et loquit̄ de vita contē/
platiua. Utraq; etiā hec vita per duos ꝓphas figuratur
ſm̄ Greg.per Eſaiā actiua.ꝑ Hieremiam contēplatiua.
viij.q.j.in ſcripturis. De vtraq; etiā legit̄.e.q.c.qui ep̄atū.
Item Greg.ſup Ezech.ait. Uita cōtēplatiua maior eſt q̄ȝ
actiua.q: actiua in vſu ꝑſentis operis laborat. Contēpla
tiua vero ſapore intimo venturā iam requiē deguſtat.ar.
ad hoc.j.q.ij.ſiq̄s neq;. ¶ Secundū/q: clarius videt. vn̄
dr̄ de Lia.q̄ ſignat actiuā.vt ex̄ de renū.niſi.§. ne putes. q̄ȝ
erat lippis oculis. Geñ.xxix. Greg. Mens que cōtēplan/
do otia appetit/plus videt:ſed minus generat. facit pre.
c.qui ep̄atū. ¶ Tertiū/mūditia ſiue pulchritudo.xxx.q.v.
femine. Un̄ de Rachele ſignificāte contēplatiuā.vt pre.§.
ne putes.dr̄: Geñ.xxix.q̄ȝ erat venuſto aſpectu. ¶ Quar/
tū/ſecuritas. Prouer.ix. Fruſtra iacit̄ rete an̄ oculos pen
natoꝝ.gloſ. Facile euadit laqueos in terris:q̄ h̄ʒ oc'los in
celis. Prouer.iij. Oēs ſemite illi⁹ pacifice.expreſſum pre.
§.ne putes.ibi. Magis ſecura. ¶ Quintū/quies. Luc.x.
dicitur Maria ſedere ad pedes dn̄i. Martha ſatagebat
cir.fre.mi.vbi gloſ. Maria ſedet.q: cōtēplatiua pacatꝫ vi
tiorū tumultib⁹ optata iam in chriſto mētis quiete fruit̄.
Martha ſtat.quia actiua laborioſo deſudat certamine.
Cañ.ij. Sub vmbra illi⁹ quē deſiderabā ſedi ⁊c. Sedi in/
quam per quietem contemplationis. Thren.iij. Sedebit
ſolitarius:⁊ tacebit:et leuabit ſe ſupra ſe. In vmbra ſigni
ficatur refrigerium diuine ꝓtectionis ꝯ eſtum temptatio/
nis ⁊ tribulationis.pſ̄.xvj. Sub vmbra alarū tuaꝝ. gloſ.
Alarum mīe et charitatis. Nota q̄ȝ dicit/quē deſiderabā.
pſ̄.xlj. Quēadmodū deſiderat ceru⁹ ad fontes aquaꝝ ⁊c.
Ceruus vexatus a venatorib⁹ laſſatur:⁊ eſtuat̄:et fonteʒ
deſiderat.ſic aīa fidelis a venatorib⁹ infernalib⁹.i.demo/
nijs ⁊ prauis hoīb⁹ agitata/fontē chriſtū deſiderat.fontē
vtiq; de quo pſ̄.xxxv. Apud te eſt fons vite . Nota etiaʒ q̄ȝ
ſequitur ibi in Cāti. Fructus ei⁹ dulcis gutturi meo : ve/
re dulcis ⁊ omni melle dulcior. Eccl'i.xxiiij. Spūs me⁹ ſu/
per mel dulcis ⁊c. Augu. Dedit nobis dn̄s pignus ſpirit⁹
in quo ſentimus eius dulcedinē:⁊ deſideram⁹ ipſum vite
fontē. De hoc guſtat hic cōtēplatiu⁹:in q̄ ſitis hui⁹ mūdi
extincta ē. Aug. Qui biberit de fluuio ꝑadiſi cui⁹ vna gut
ta maior eſt oceano:reſtat vt ī eo ſitis hui⁹ mūdi extincta
ſit. ¶ Sextū/iocunditas. Martha em̄ turbat̄. Luc.x. ſed
Maria iocūdat̄. vt ait Aug.⁊ Greg. Hec ī vſu ꝑñtꝫ opis
laborat. Illa v̄o ſapore intimo vēturā iā requiē deguſtat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Septimū/permanentia. nam actiua et eius vſus cum corpore ⁊ tēpore deficit. cōtēplatiua hic incipit ⁊ in gloria perficit. vt dicit gloſ. ſup illud Luce. x. Maria optimam partē elegit ⁊c. ¶ Octauū/deuotio. vñ de Maria legit ꝙ vnxit chriſtū. Matth. xxvj. Luc. vij. Joā. xij. ¶ Nonū/familiaritas qđ ſignificatū eſt in Joā. euangeliſta. vnde gloſ. ſup illud Jo. vlti. Uidit eñ diſcipulū quē diligebat ieſus. Hāc chriſt⁹ plene diligit ⁊ ſeruat in eternū. ¶ Decimum/q: precioſior hec: q: rarior. xciij. diſ. legim⁹. ibi. Omne rarum. ij. q. vij. in ſancta. ꝓcioſum. Jſidorus. Actiua cōmunis multorū eſt: contēplatiua vero paucorū. Vñ arca in cubito fuit conſummata: licet lata eſſet inferius. Geñ. vj. ¶ Undecimū/q: celeſti vite ſimilior. Augu. in lib. xxij. de ciui. dei. Jbi vacabimus ⁊ videbimus ⁊ amabimus. amabimus ⁊ laudabim⁹. pſ. xlv. Uacate ⁊ videte qm̄ ego ſum deus. ¶ Duodecimum/q: eſt finis actiue. quia de actiua trāſitur ad contēplatiuā. ⁊ finis melior eſt. Greg. Qui ad arcem contēplatiōis aſcēdere deſiderat: prius neceſſe eſt vt in cāpo actionis ſe exerceat. precedit eñ actio: ſicut ſpina granum ⁊ ſicut limus aiam inſpiratā. ſm Jſaac de vita contēplatiua. Jtem cōtēplatiua figuratur per Enoch. de quo Geñ. v. ibi. Ambulauit cū deo: ⁊ non apparuit: q: tulit eum deus. Actiua per Noe fabricantē arcam ⁊ plantantē vineā. Geñ. vj. ⁊ ix. Jtem contēplatiua ꝑ Moyſen loquentem cum dño. Actiua per Aaron loquentē ad populū. Exo. iiij. xxxvj. diſt. c. ſi. Jtem cōtēplatiua per Jacob manentē in tabernaculis. actiua per Eſau venatorē. Geneſ. xxv. lxxxvj. diſtin. eſau. ¶ B

Spēs cōtēplationis quatuor.

Nunc videndum circa que debeat verſari cōtemplatio. Berñ. in lib. de conſideratione ponit. iiij. ſpecies contēplationis circa ea q̄ dei ſunt. Et eſt expoſitio illius vbi apoſtoli Ephes. iij. Jn charitate radicati ⁊ fundati: vt poſſitis cōprehendere cum oībus ſanctis que ſit latitudo ⁊ longitudo et ſublimitas et ꝓfundū. ¶ Prima circa maieſtatis admirationē. Hec requirit cor a vitijs purgatum ⁊ liberū: et a terrena ſarcina exoneratum. vt facile ad ſuperna ſe leuet: et per aliquas interdū morulas ſtupore et extaſi admiratione ibi ſe teneat. Hec comprehendere nititur quātū eſt poſſibile diuinā ſublimitatē. ¶ Secunda circa diuinorū iudiciorū varietatē et ordinationem qđ vehementer concutit intuentis animū. Hec fugat vitia. fundat virtutes. initiat ad ſapientiam. ſeruat humilitatem: q̄ eſt virtutū fundamentū ſtabile. ſine qua virtutum congregatio nihil niſi ruina eſt. hec nititur cōprehēdere profundum. ¶ Tertia circa largitatem diuinorū bñficiorū. quorum conſideratio eſt mirabilis via ad intuendum dei bonitatem. et que multū ei⁹ amorē accendit. Hec nititur cōprehendere que ſit latitudo charitatis. Horū obliuio ingratum: recordatio gratum cōprobat. ¶ Quarta circa expectationē promiſſorū: q̄ quū ſit conſideratio eternitatis: longanimitatē alit: et perſeuerātie dat vigorem. Hec nititur cōprehendere que ſit longitudo: ꝓpter eternitatem. latitudo: propter charitatē. ſublimitas: propter maieſtatem. ꝓfunditas: propter ſapientiā. Jſta nō diſputatio ſed ſanctitas cōprehēdit. Sanctū facit affectio ſancta: que in timore et amore eſt. quibus affecta anima q̄ſi duobus brachijs cōprehendit/amplectit/ſtringit/tenet. Quid tam timendū ꝙ poteſtas cui reſiſtere non potes? ꝙ ſapientia cui abſcondi non potes? Quid tam amabile ꝙ amor ipſe quo amaris? Stupēda plane ſublimitas maieſtatis. pauenda abyſſus iudiciorū. Feruorem exigit charitas: eternitas perſeuerantiam ſuſtinendi. ¶ Et nota ꝙ Berñ. diſtinguit inter contēplationē et cōſiderationē dicens. Conſiderationē nō id per oīa qđ cōtēplationē intelligi volo. q: contēplatio ad rerū certitudinē: cōſideratio ad inq̄ſitionē magis ſe hz. Et ſm hunc ſenſum pōt contēplatio definiri ſic. Cōtēplatio eſt ver⁹ certuſq; intuit⁹ animi de quacūq; re: ſiue apphenſio veri nō dubia. Conſideratio eſt intenta ad inueſtigandum cogitatio: vel intentio non inueſtigantis verum. ſed frequenter vnum ponitur pro alio. Jdem. Quatuor conſideranda reor: que in te: q̄ ſub te: que circa te: q̄ ſupra te ſunt. A te tua cōſideratio inchoet: ne fruſtra extēdaris ī alia te neglecto. ¶ C

Cōſideratio.

Conſiderationis ſpēs ſm Berñ. tres ſunt. Prima dicit̄ diſpēſatiua: ſenſibus ſenſibilibuſq; reb⁹ ordinate vtens ad ꝓmerendū deū. Que fit quidem quū quis ſenſuū vſus velut quaſdā opes ſolo pietatis intuitu expēdere ſatagit in ſuā multorūq; ſalutem. Scđa exiſtimatiua: prudēter ac diligenter queq; ſcrutans: ⁊ inueſtigando ponderās. Quod fit quū q̄s ex viſibilib⁹ inuiſibilia occulta rimat̄. et hec perfectior eſt prima. dulcior ⁊ felicior. ſed pma fortior et vtilior. Tertia ſpeculatiua ſe in ſe colligēs: ⁊ quātum diuinitus adiuuat̄ rebus hūanis ſe eximens ad contēplandū deū. Quod fit quū ſpreto ipo rerū ⁊ ſenſuū vſu quantum humane fragilitati fas eſt: ad ſublimia ſe attollere cōſueuit. Hec perfectiſſimorū eſt. Qđ prima optat: ſcđa odorat. tertia deguſtat. ad quē tñ iuſtū perducunt ⁊ cetere: etſi tardius: prima tñ laborioſius: ſcđa quieti⁹ puenit. ¶ D

Cōſiderationis ſpecies.

Jtē ſm Berñ. Octo ſunt gradus qb⁹ ad cōtēplationē aſcendit̄. Primus/perfecta obedientia deo et homini. Secūdus/corpus in ſeruitutem redigere. vt occipiat caro. Terti⁹ eſt/vſum boni per diſcretionē in conſuetudinē vertere. Quart⁹ eſt/attēte intelligere q̄ in doctrina fidei apponūtur. Quintus/mundā aiam conſeruare. Sext⁹/tranſire de iudicio rōnis in affectū mētis. Septimus/reuelata facie dei gloriā ſpeculari. Octau⁹/trāſformari a claritate in claritatē. ij. Cor. iij. ¶ E

Cōtēplationis gradus.

Talis fuit Paulus rapt⁹ in tertiū celū. ij. ad Cor. xij. vbi gloſ. diſtinguit tres ſpēs viſionū. eſt eñ corpalis/imaginaria/et intellectualis. Corpalis/quū quedā dei munere corpalr videntur ab aliquo: que alij videre nequeūt. vt Balthaſar manū. Dañ. v. Jmaginaria/quum aliq̄s ſomno vel extaſi videt nō corpora ſed imagines corporū. et hoc dei reuelatione. vt Petr⁹ diſcū. Actuū. x. Jntellectualis qua nō corpora nec imagines vident̄: ſed in ſubſtantijs incorporeis mētis intuit⁹ intra dei pomeria figitur. ¶ F

Et talis fuit Pauli viſio. vñ Aug. ſentit ꝙ Paulus viderit deū facie ad faciē. dicit enim. Cur nō credam⁹ ꝙ tanto apſo voluit de⁹ demōſtrare vitā in qua poſt hanc videndus eſt in eternū? nec eſt ꝯ illud Exod. xxxiij. ⁊ Joan. j. Deum nemo vidit vnꝙ niſi vnigenit⁹ ⁊c. Non videbit me homo ⁊ viuet. q: loquitur de hoie humano modo viuente. vñ Aug. in lib. de trinitate. Uideri diuinitas hūano viſu nullo modo pōt. ſed eo viſu videt̄: quo qui vident/nō iam homines ſed vltra hoies ſunt. Et Greg. in gloſ. ſuper illud Exod. xxxiij. Nō videbit me homo et viuet. Jn hac carne viuentibus contemplationis acumine poteſt eterna claritas videri. ſed qui ſapientiam que deus eſt/videt: huic vite funditus moritur: ne eius amore teneatur. Et nota ꝙ q̄ vere raptus eſt: ſenſu non vtitur. ¶ G

Deum nemo vidit vnꝙ ⁊c.

De preparatorijs ad cōtemplandū aliquid eſt videndum. ⁊ ſunt duodecim ſm Berñ. ¶ Primū/exercitatio in operibus actiue. q: de actiua naſcit̄ contēplatiua. non eñ ꝙ cito peccator deo recōciliatur: dignus eſt videre faciem pris. qđ fuit in Abſalon figuratū. ij. Reg. xiiij. ¶ Secūdum/cordis puritas. Bernarđ. Hoc ineffabile quum non niſi ineffabiliter videatur/qui vult videre cor mundet. quia nulla ratione niſi cordi mundo. Matth. v. ⁊ humiliter amanti videri poteſt vel apprehendi. Augu. in libro ſolilo. Quum fueris talis vt nihil prorſus terrenorum te delectet: mihi crede eodem mométo. eodē puncto poteris obtinere quod cupis. Frater Egidius. Puritas deum videt. deuotio ipſum manducat. Unde Aaron non intrauit in ſancta ſanctorum: niſi prius. Leuitic. viij. Exod. xxx. ⁊ vltimo. lotus. ¶ Tertium eſt ſolitudo. Oſee ij. cap. Ducam eam in ſolitudinem: ⁊ loquar ad cor eius. Et in monte viderunt diſcipuli ieſum transfiguratum. Matth. xvij. Marci. ix. et Luce. ix. cap. vbi Remigius.

Ad cōtēplationē conducentia.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

In quo docet q: neceſſe eſt hominibus qui deum cōtem/
plari deſiderant: vt non in infimis voluptatibus iaceāt:
ſed amore ſupernoꝝ ſemper ad celeſtia erigātur. Berñ.
O aia/ſola eſto: vt illi te ſolā ſerues quē ſolū ex oibus ele
giſti. Dei em̄ filius verecūdus amator eſt. ⁊ nō vult ſpōſe
ſue ſecreta in publicū reuelare. Unde Jacob ſolus rema
nēs cū angelo luctatus eſt. Geñ. xxxij. Lucta eſt oratio et
contēplatio. vñ Eſa. xlix. dicit gloſ. ꝙ Jacob pugnauit cū
angelo: nō manibus/ſed precibus. Berñ. Aiam quā vide
ris relictis oibus ſoli vbo votis oibus adherere: vbo vi/
uere: verbo ſe regere: a corporalibꝰ ſenſibꝰ ſtudioſe ſecede
re: vt ſeſe non ſentiat dū ſentit verbū: atꝫ ineffabili ille/
cta verbi dulcedine quodāmodo ſe ſibi furatur: immo ra
pitur atꝫ labit̄ a ſeipſa: vt vbo fruat̄: hāc eſſe ſpōſam nō
dubites ſummi ſpōſi. ¶ Quartū eſt deſolatio. Deuterō.
viij. Afflixit te penuria: et dedit tibi cibum māna. Māna
eſt dulcedo cōtēplationis: que datur aīe poſt triſtitiā pre/
ſentis deſolationis. Hoc notat̄ Eſa. liiij. Paupercula tem
peſtate cōuulſa ⁊ abſqꝫ vlla cōſolatiōe. ecce ego ſternam
per ordinē lapides tuos. Jacob cōtriſtatꝰ timore fratris
ab angelo meruit conſolari. vnde dicit. Vidi dñm facie
ad faciē ⁊c. Geñ. xxxij. vbi Grego. Exeunte prius triſtitia
caligo detergit̄. ⁊ ſic reſplendente raptim incircūſcripto
lumine mens illuſtrat̄: ⁊ in gaudio quedaꝫ ſecuritas ab/
ſorbet̄. ¶ Quintū eſt ſilentiū. Thre. iij. Bonū eſt cū ſilen
tio preſtolari ſalutare dei. ⁊ ibi. Sedebit ſolitarius ⁊ tace
bit. xvj. q. j. perlatū. ij. Vñ Maria tacet. Luc. x. Vbū em̄/in
eternū/qꝺ audire ad contemplationē pertinet: in magno
ſilentio vult audiri. pſ. lxxxiiij. Audiā qꝺ loquatur in me
dñs deus. ¶ Sextū eſt gratiaruꝫ actio et vox laudis. pſ.
xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me: et illic iter quo
oſtendam illi ſalutare dei. i. chriſtum. Alia tangunt̄ Geñ.
xviij. vbi dr. Apparuit deꝰ Abraā in cōualle mābre. quorū
primū eſt humilitas. gloſ. interli. Apparet deꝰ humilibꝰ. ⁊
ſm̄ Greg. aque ad valles deſcendunt. i. gr̄a ad humiles.
Mābre interpretat̄ claritudo vel perſpicuitas. ⁊ ſignat
duplicē humilitatē: mentis/⁊ corporis: qua deꝰ clarius vi
detur. Berñ. Magna fratres magna ⁊ ſublimis virtꝰ hu
militas. que promeretur qꝺ non docet̄. digna adipiſci qꝺ
nō valet addiſci. Supbo oculo deꝰ nō videt̄ ſincere. Idē.
Quiſquis curioſus eſt ſcire qꝺ ſit hoc verbo fari: para illi
non aurē/ſed mentem. non em̄ docet hoc lingua ſed gr̄a.
¶ Scōm mentis quies. qꝺ tangit̄ ibi. Sedēti. Thren. iij.
Sedebit ſolitariꝰ ⁊c. Et Jacob dormiēs in itinere vidit
ſcalam. vbi Greg. In itinere dormire/eſt in via huiꝰ ſecu/
li ab impedimento ſeculariū actionū quieſcere. De hoc
ſomno Cañ. v. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Et de hoc
ſomno cōtēplationis ſm̄ Ber. intelligit̄ illud Geñ. ij. ibi.
Immiſit ergo dñs ſoporē in Adā. cumqꝫ obdormiſſet ⁊c.
de peni. diſ. ij. §. Romanos. ¶ Tertiū/deſideriū egrediē/
di de corpore. qꝺ no. ibi. In oſtio tabernaculi. Oſtium ta
bernaculi eſt exitꝰ de corpe. ij. Pet. c. j. ibi. Velox eſt depo/
ſitio tabernaculi mei. In oſtio tabernaculi ſedent: q̄ mor
tem hn̄t in deſiderio: ⁊ vitā in patiētia. Phil. j. Cupio diſ/
ſolui ⁊ eſſe cū chriſto. ¶ Quartum/feruor charitatis. qꝺ
tangit̄ ibi. In feruore diei. vñ Aarō cū igne et thymiami/
te intrat in ſancta ſanctoꝝ. Leuit. xvj. Amor em̄ ſm̄ Diony
ſium trāſformat amantē in amatum. vt dicat. Vulneraſti
cor meū ſoror mea. Cañ. iiij. ¶ Quintū/cordis eleuatio
et de ſupnis meditatio. qꝺ tangit̄ ibi. Cū eleuaſſet ocu
los ſuos. Sapien. viij. Cogitare de illa ſenſus eſt conſum
matus. ¶ Sextum/oratio quod tangitur ibi. Ne tranſ/
eas ſeruum tuum. vnde Luce. iij. Jeſu orante apertuꝫ eſt
celū. Berñ. Quum foris miſſa fuerit omnis immūditia:
et adfuerit ſecularꝫ cure abſciſſio: carnis afflictio/cordis
contritio/frequens et pura delicti confeſſio/⁊ lauacrum
fletus: tunc ſurſum attollunt os eſſentie dei admirabilis
meditatio/caſte veritatis inſpectio/oratio munda ⁊ vali
da/iubilus laudis/⁊ deſideriū ardens in deum.

¶ Articulus. xcij.

CIrca hoc notādū
eſt ꝙ Richardus de ſcō victore i lib. de
cōtemplatione diſtinguit inter cōtempla
tionē/meditationē/et cogitationē. Con Contē/
templatio ſm̄ eum eſt libera mētis per/ platio.
ſpicacia in ſapientie ſpeculo cum admiratione ſuſpenſa.
Vel ſic. Contēplatio eſt perſpicax ⁊ liber animi intuitꝰ in
res perſpiciēdas vſqꝫquaqꝫ diffuſus. Meditatio eſt ſtu/ Medi
dioſa mentis intentio circa aliqꝺ inueſtigandū diligēter tatio.
inſiſtēs. Vel ſic. Meditatio eſt prouidus animi obtutus
in veritatis inquiſitione vehemēter occupatus. Cogita/ Cogita/
tio eſt improuidus animi reſpectꝰ ad euagationē pronꝰ. tio.
Et q̄uis contēplatio ⁊ ſpeculatio pro inuicem ſoleāt po/
ni: aptius tn̄ ſpeculationē dicimus qn̄ per ſpeculuꝫ cerni/
mus. Contemplationē vero qn̄ veritatē ſine aliquo inuo
lucro ſiue vmbrarū velamine in ſua puritate videmus. et
ſic hoc nomē contēplatio ſtricte accipit̄. Joā. Caſſi. in lib.
coll̄. in prima collatiōe Moyſi que eſt de deſtinatiōe mo/
nachi ⁊ fine ſic ait. Contēplatio dei multifarie cōcipitur.
Nam deus non ſolū incōprehenſibilis illius ſubſtātie ſue
admiratione cognoſcitur: qꝺ tn̄ adhuc in ſpe ꝓmiſſionis
abſcōditū eſt: ſed etiā creaturaꝫ ſuarū magnitudine: vel
equitatis ſue conſideratione: vel quotidiane diſpenſatio
nis auxilio ꝓuidetur. qn̄ ſcꝫ que cū ſanctis ſuis per ſingu
las generationes egerit: mente puriſſima perluſtramus.
quū potentiam eius qua vniuerſa gubernat/moderat̄/
ac regit: cū immēſitate ſciētie eius ⁊ oculū quem latere ſe
creta cordiū non ꝓōt. xxvj. q. v. nec miruꝫ. in fi. tremēti cor
de miramur. quū arenā maris vndarumqꝫ numerū dimē
ſum ei et cognitū cogitamus. quū pluuiarū guttas/quū
ſeculoꝝ dies/quum preterita futurave obſtupeſcente ſciē/
tie eiꝰ adſiſtere cōtēplamur. quū ineffabilē clementiā eiꝰ
miramur: qua innumera flagitia q̄ ſingulis q̄buſqꝫ mo/
mentis ſub ipſiꝰ cōmittunt̄ aſpectu/indefeſſa longanimi
tate ſuſtinet. quū vocationē qua nos nullis p̄cedentibus
meritis gr̄a ſue miſerationis acciuit. j. Cor. xv. j. q. j. gr̄a.
de ꝯſe. diſ. iiij. gr̄a. quū deniqꝫ qꝺ occaſionē ſalutis tribuit
adoptādis/cum quodā admirationis intuemur exceſſu.
ꝙ ita nos naſci precepit, vt ab ipſis incunabulis gr̄a no/
bis legiſqꝫ notitia ſue traderet. ꝙ ipſe aduerſariū vincēs
Luc. xj. in nobis ꝓ ſolo bone volūtatis aſſenſu eterna bea
titudine ac ꝑpetuis nos premijs remunerat. quū poſtre/
mo diſpēſationē incarnatiōs ſue quam ꝓ nr̄a ſalute ſuſce
pit: ac mirabilia miniſtroꝝ ſuoꝝ in cūctis gētibꝰ dilatauit
fideli ⁊ deuoto ſpeculamur intuitu. ¶ Idē in collatione
Paphuntij de tribꝰ abrenūtiationibus dicit ſic. Tertia re
nuntiatio eſt qua mētē noſtrā de p̄ſentibꝰ vniuerſis ac vi
ſibilibus euocātes/futura tātūmodo contēplamur. Et. j.
Cuius renūtiatiōis tertie verā ꝑfectionē merebimur ob/
tinere: qn̄ mens nr̄a nullo carnee pinguedinis hebetata
cōtagio/ſed peritiſſimis elimatiōibus expolita ab oī affe
ctu ⁊ q̄litate terrena ꝑ indeſinen. ⁊ diuinarū rerū medita
tionē ſpūaleſqꝫ theorias ad illa q̄ inuiſibilia ſunt vſqꝫ
trāſierit: vt circūdatā ſe fragilitate carnis ac ſitu corpis
ſupernis ⁊ incorporeis intēta nō ſentiat. atqꝫ in hmōi ra/
piat̄ exceſſus: vt nō ſolū nullas voces auditu recipiat cor
porali: nec intuēdis p̄tereuntiū imaginibꝰ occupet̄. ſed ne
adiacētes q̄dē moles et ingētes materias obiectas ocl'is
carnis aſpiciat. Cuiꝰ rei fidem atqꝫ vtutē nemo niſi is ca
piet q̄ hec q̄ dicunt̄ expiētia magiſtra ꝑcepit. Cuiꝰ videlꝫ
ita dñs oclos cordis ex vniuerſis p̄ſntibus auocauerit: vt
ea nō tamqꝫ trāſitura ſed q̄ſi tranſacta iā reputet: ⁊ velut
inanē fumū in nihilū reſoluta cōſpiciat: ābulās vt Enoch
Geñ. v. cū deo ac de humana cōuerſatiōe moribuſqꝫ trāſ
latus non inueniat̄ in p̄ñtis ſeculi vanitate. huculqꝫ Pa/
phuntiꝰ. ¶ Itē in collatiōe Sereni. Ad mēſurā etatis ple
nitudinis chriſti. Eph. iiij. nemo ꝑueniet alˀs in futuꝝ niſi
q̄ imbutꝰ ea fuerit i p̄ñti: eāqꝫ adhuc in h ſclo poſitꝰ plibaue
rit: chriſtiqꝫ mēbrū p̄cioſiſſimū deſignatiuū arrarū cō/